

13. *Український* тлумачний словник видавничо-поліграфічної справи / Уклад.: П. О. Киричок, О. М. Величко, С. Ф. Гавенко та ін.; за заг. ред. П. О. Киричка. — Київ : НТУУ "КПІ", 2010. — 896 с.
14. *Український* тлумачний словник електронних видань / Уклад. Т. Ю. Киричок. — Київ : НТУУ "КПІ", 2012. — 128 с.
15. *Чічановський А. А.* Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем : підручник / А. А. Чічановський, О. Г. Старіш. — Київ : Грамота, 2010. — 568 с.
16. *News video on the Web.* — Mode of access: <http://www.journalism.org/2014/03/26/news-video-on-the-web>. — Title from the screen.
17. *Ukraine Telecommunications Reports // Internet World Stats.* — Mode of access: <http://www.internetworldstats.com/euro/ua.htm>. — Title from the screen.
18. *Web site definition // Tech Target.* — Mode of access: <http://searchsoa.techtarget.com/definition/Web-site>. — Title from the screen.

В статье освещены теоретико-практические проблемы функционирования терминологии в информационно-деятельностном пространстве сетевых медиа; определено и обосновано понятие новостного портала, выделены и рассмотрены его содержательные и технологические характеристики.

The article deals with the theoretical and practical problems functioning of terms in information and activity space of network media, including news portals. Defined and reasonably concept "news portal", its content and technological characteristics determined and reviewed.

Надійшла до редакції 3 квітня 2015 року

УДК 070:021.8](477)

Ольга Косачова,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач кафедри телебачення
Харківської державної академії культури

Основні тенденції становлення бібліотечної журналістики в Україні

Розглядаються основні напрями становлення бібліотечної журналістики в Україні: прес-посередництво, творча взаємодія зі ЗМІ, створення власних журналістських видань, підвищення медіаграмотності бібліотечних фахівців та користувачів. Здійснюється огляд передового досвіду книгозбірень у сфері бібліотечної журналістики, застосування медіа для трансляції соціально значущої інформації.

Ключові слова: бібліотечна журналістика, бібліотечна періодика, бібліотечні блоги, соціальні медіа, медіаграмотність, медіапростір.

Бібліотечна журналістика — це перспективний вид діяльності, що передбачає якісно нову форму взаємодії з користувачами та широкою читацькою аудиторією. Впровадження бібліотечної журналістики, поряд із маркетинговою діяльністю, в роботу книгозбірень сприятиме формуванню позитивного іміджу установи як професійного провідника в інформаційному просторі та повноправного учасника глобалізаційних процесів.

Сьогодні все більше видів діяльності пов'язано з медіасередовищем. Як соціальний інститут бібліотека покликана розширювати доступ до знань, забезпечувати вільну орієнтацію у сферах соціуму та медіа, сприяти трансляції когнітивних та суспільно орієнтованих смислів [7]. Взаємодія зі ЗМІ та створення власних медіа допоможуть реалізувати ці функції, сприятимуть професійному становленню бібліотечних фахівців, посилять рівень їх соціальної активності.

Проблематика розвитку бібліотечної журналістики у вітчизняному бібліотекознавстві відносно нова. Незважаючи на те, що такі окремі галузі журналістики вже мають методологічне підґрунтя, бібліотечна на теоретичному рівні проаналізована недостатньо. Одноименну дисципліну [1; 2; 20] викладають студентам профільних вищих навчальних закладів протягом останніх десяти років. У 2013—2014 рр. проведено дві всеукраїнські конференції за участі міжнародних фахівців, присвячені журналістській діяльності в бібліотеках. Перша з них — "Короленківські читання—2013", тема якої — "Бібліотеки, архіви, музеї в медіа-просторі регіону". Було наголошено, що "сьогодні медіа-простір

виводить на новий рівень комунікативні функції культурних закладів... Головне завдання заходу — розглянути питання взаємодії із засобами масової інформації, просування бібліотечних послуг за допомогою соціальних медіа, бібліотечної блогосфери, використання підкастів, медіа-ресурсів бібліотек, архівів, музеїв, застосування мультимедіа-технологій, функціонування історико-бібліотекознавчої спадщини у медіа-просторі" [9]. У 2014 р. у Національній історичній бібліотеці України відбулася Всеукраїнська науково-практична ювілейна конференція, присвячена 75-й річниці з часу заснування книгозбірні. Серед обговорюваних питань — бібліотечні блоги, установи в соціальних мережах; нові вимоги до професії в умовах інформаційного суспільства. Активно обговорюються проблеми бібліотечної журналістики і у профільних веб-щоденниках, наприклад, "Сучасна бібліотека" (<http://sbiblioteka.blogspot.com/>) та "Університетська книга" (<http://www.unkniga.ru/>). Певна частка їх контенту присвячена практичним порадам фахових журналістів щодо ефективності поширення інформації про установу в ЗМІ.

Окремі аспекти розвитку бібліотечної журналістики розглядали І. Давидова [6], О. Мар'їна [12], Л. Глазунова [3], О. Куликова [1], В. Сафонова [19], А. Печена [16]. Серед найрозробленіших питань: соціальні медіа, блогосфера як засоби інформування населення про бібліотечні послуги; сучасні методики підвищення медіаграмотності бібліотечних фахівців; місце книгозбірні в системі масових комунікацій. Журналістика переважно розглядається як набір засобів та методів, а не як система, що цілеспрямовано формує

інформаційну картину світу користувачів. Питанням якості змістової наповненості бібліотечних журналістських творів, їх відповідності стандартам у фаховій літературі приділяється недостатньо уваги. Майже недосліджено залишається специфіка основних каналів поширення інформації (друкованого, мережевого, радійного та телевізійного).

Мета статті — виявити основні тенденції становлення бібліотечної журналістики в Україні.

Аналіз фахової літератури та контент-аналіз веб-сайтів провідних обласних книгозбірень України дозволили визначити основні проблеми розвитку цієї сфери:

1. Відсутність уведених до бібліотекоснавчої термінології понять "бібліотечна журналістика", "бібліотечний журналіст"; синонімізація понять "бібліотечна журналістика" та "піар" і "реклама".

2. Недосконала організаційна та кадрова політика книгозбірень щодо налагодження системної та цілеспрямованої журналістської діяльності. Сьогодні у ВНЗ відсутня відповідна спеціалізація, а в бібліотеках — посада бібліотечного журналіста.

3. Недостатній рівень медіаграмотності фахівців щодо створення якісних медійних продуктів, зокрема неготовність до виконання функцій універсального журналіста.

Розуміючи ці проблеми, пропонуємо тлумачити бібліотечну журналістику як окрему галузь, предметною сферою якої є збір, обробка та передача актуальної інформації про діяльність книгозбірні. За результатами проведеного дослідження було виокремлено чотири напрями: прес-посередництво; творча взаємодія зі ЗМІ; створення журналістських продуктів; підвищення інформаційної культури та медіаграмотності (рис. 1).

Рис. 1. Провідні напрями бібліотечної журналістики

Перший напрям бібліотечної журналістики — прес-посередництво — передбачає підготовку матеріалів або організацію спеціальних заходів з метою привернути увагу професійних ЗМІ та забезпечити суспільну помітність організації [17]. Він сьогодні розвинений найкраще. Зазвичай у структурі більшості обласних бібліотек є спеціалізовані підрозділи, що налагоджують контакти зі ЗМІ: відділ реклами та соціокультурної діяльності (Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва); відділ соціокультурної діяльності, створений на основі сектору маркетингу (Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека); сектор реклами і зв'язків з громадськістю у структурі соціокультурного центру (Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка (ХДНБ) тощо.

Серед їхніх основних завдань:

— збір, аналіз та розповсюдження інформації про діяльність бібліотеки (підготовка прес-релізів, рекламних буклетів, запрошень, інформаційних листів та надсилання їх електронною поштою);

- налагодження зв'язків зі ЗМІ;
- надання актуальної інформації представникам ЗМІ;
- співпраця з громадськими установами і організаціями.

Другий напрям бібліотечної журналістики — творча взаємодія зі ЗМІ — полягає у партнерській співпраці з медіа, сумісному створенні проектів. Наразі найтісніше професійні ЗМІ співробітничать із бібліотеками на обласних телеканалах. За результатами дослідження [11] спільні для бібліотек і ЗМІ телевізійні продукти об'єднані в такі жанрові групи: 1) телерепортажі у випусках новин; 2) програми розмовних жанрів (студійні інтерв'ю, бесіди, дискусії, hardtalk тощо); 3) телепрограми, мета яких — промоція читання.

Окрім аналізу найпопулярніших жанрів, з'ясовано тематику телевізійних випусків, присвячених бібліотекам, а саме: роль і місце цих установ серед інших комунікаційних каналів та засобів інформації; масові заходи, що дозволяють книгозбірням відповідати на виклики часу; профорієнтаційні проекти для юнацтва; послуги із надання населенню локального та дистанційного доступу до цінних і рідкісних книг.

Фахівці бібліотек у "розмовних" телепередачах долучаються до створення екранних продуктів регіональних каналів. Аналіз тематики дав змогу виявити позитивну тенденцію розширення кола обговорюваних питань. Спостерігається перехід від внутрішньобібліотечної тематики (заходи, ювілеї, нові надходження) до зовнішньокультурних та профорієнтаційних проектів. Доволі повний спектр проблем, які допомагає вирішувати сучасна бібліотека, сприятиме й збільшенню читачької аудиторії. Варто відзначити обласний соціально-благодійний профорієнтаційний конкурс "Знайди свій шлях", що пройшов у Харківській обласній бібліотеці для юнацтва. Проект мав на меті ознайомити вихованок КЗ "Харківський обласний центр соціально-психологічної реабілітації "Гармонія" з різноманітними професіями, що сприяють становленню й самореалізації жінки. Незважаючи на обмежену кількість обраних організаторами спеціальностей, ініціатива сприяла формуванню іміджу бібліотеки як активного соціального інституту, що не лише обслуговує читачів, а й опікується їх долею.

Популярними в українському телепросторі є програми, присвячені промоції читання, вихованню інформаційної культури. Цільовою аудиторією переважно є діти та підлітки. Передачі мають формат театралізованих костюмованих вистав, де фігурують мультиплікаційні та казкові

персонажі. Ведучими зазвичай також є діти (наприклад, програми студії "Вместе" "27 регіонального каналу", Дніпропетровська "Читайка" та "Книжкові секрети", створені за участю Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей (ОБД). Фахівці книгозбірні долучаються до написання сценаріїв, здійснюють тематичний добір книг (програма "Екслібрис"), опитування маленьких читачів (програма "Увесь світ з вами, якщо ви з нами") тощо.

Варто відзначити програму "Читайка", яка повною мірою реалізує культурно-просвітницьку функцію журналістики. Так, у випуску від 13.10.2013 р. юні ведучі розповіли історію створення залізничного вокзалу та метро, навели факти, присвячені сучасним рекордам метро. Зацікавивши глядачів маловідомою інформацією, вони демонстрували книги та журнали з Дніпропетровської ОБД, які використовували під час підготовки матеріалів.

Третій напрям передбачає самостійну підготовку бібліотечними фахівцями журналістських друкованих, мережевих, теле- та радіопродуктів. На жаль, сьогодні він розвинений найслабше через брак фахової журналістської освіти та слабку матеріально-технічну базу.

Розглянемо усі чотири види бібліотечної журналістики. Газетно-журнальна продукція книгозбірень наразі виходить у світ невеликими накладками — середній тираж становить 100 примірників. Загалом, кількість екземплярів видань бібліотек перебуває в діапазоні від трьох до тисячі примірників однієї назви. Відповідно, існує економічно обґрунтована потреба паралельного співіснування газетно-журнальної та мережевої журналістики. Необхідність їх об'єднання відзначають і бібліотечні фахівці: "Особливістю сучасної медіа-системи є різноманіття її медійних каналів, а також прискорення гібридизації, тобто об'єднання класичних видів преси (газет, журналів) з форматами, що породжені новими технологіями" [8, с. 69].

За аналогією з класифікацією мережевих ЗМІ за періодичністю оновлення газетно-журнальних видань бібліотек поділяють на: інтрамедіальні (оновлюються паралельно з випуском друкованого аналога), інтермедіальні (онлайн-версія постійно оновлюється) та трансмедіальні (інтерактивні видання, що систематично оновлюються) [14].

Прикладом інтрамедіального мережевого видання є літературний дайджест Харківської ОБД "На перехресті казок", присвячений огляду літературної спадщини казкарів-ювілярів. У випусках викладено лаконічні біографічні відомості, анотації до творів та список видань за темою, наявних у фонді бібліотеки. Використовують автори дайджесту і журналістський "принцип зигзагу", що передбачає чергування фактів із "фарбами" (емоційними твердженнями чи міркуваннями автора статті). Цей принцип порівнюють із мнемонічним прийомом і зазначають, що "якщо через деякий час спитати читача, про що була стаття, він передусім згадає символічний образ, що закарбувався у свідомості, потім вже цей образ "потягне" за собою конкретні факти і статистичні відомості" [5, с. 113].

Прикладом трансмедіального мережевого видання є веб-дайджест "Гранти, стажування, конкурси" Харківської ОУНБ, що функціонує лише в мережі Інтернет, не маючи друкованого аналога. Видання містить огляд проектів з Угорщини, Чехії, Фінляндії, Норвегії, Португалії, Німеччини та США. Інформація корисна не тільки для бібліотечних фахівців, а й для школярів, студентів, учителів, викладачів, науковців, активістів, журналістів та ін. Галузева специфіка також багатоманітна.

Однією з основних проблем газетно-журнальної бібліотечної журналістики є низький рівень використання онлайн-платформ для публікації власних видань у мережі Інтернет. Серед доступних сервісів відзначимо "Calameo", "Webpublication" та "Issuu". Наприклад, ресурс "Issuu", який широко застосовує Тернопільська обласна бібліотека для

юнацтва (ОБЮ), дає можливість перетворювати pdf-файли на онлайн-журнали з ефектом гортання сторінок.

Сьогодні найпоширенішими друкованими виданнями бібліотек є календарі, хроніки подій, бюлетені, альманахи, бібліографічні та методичні покажчики тощо. Водночас газет і журналів установи майже не випускають. Позитивним прикладом повноцінного онлайн-видання є бібліотечна інтерактивна газета для молоді "Територія L", створена зарубіжними фахівцями. Окрім зручного інтерактивного інтерфейсу, на увагу заслуговують і тематичні рубрики:

— "Майданчик" (ідеї, нові ресурси і технології, цікаві заходи й акції конкретної бібліотеки);

— "Актуально" (статті про нагальні проблеми світових бібліотек; взаємодія книгозбірень із партнерськими організаціями і громадськими рухами; яскраві особистості, що сприяють поширенню нових тенденцій та вдосконаленню бібліотечного обслуговування);

— "Діалоги" (інтерв'ю з діячами культури, науки та освіти на актуальні, цікаві для молоді теми);

— "Голоси" (соціологічні дослідження, що дозволяють виявити життєві, культурні, читацькі інтереси і пріоритети молоді; порівняти особливості її "бібліотечної поведінки"; незалежні оцінки і роздуми, уміщені в Інтернеті);

— "Пульс" (успішні проекти, програми, послуги, заходи для молоді в зарубіжних установах; її ставлення до світових подій, бібліотек та Інтернету, паперової й електронної книги);

— "Library Planet" (кіноальманах про публічні книгозбірні різних країн, що успішно працюють з молоддю, побудований за принципом інтерв'ю).

Незважаючи на те, що в українському медіапросторі відчувається істотна нестача вітчизняних бібліотечних інтерактивних газет, потенціал їх створення фахівцями книгозбірень доволі високий. Це підтверджують видання, що виходять у межах навчально-інноваційного проекту "Школа бібліотечної журналістики" (на базі ХДНБ). Серед газет, здатних зацікавити широку аудиторію, — "Бібліотуріст" (фоторепортажі — огляди бібліотек Амстердама), "Бібліоквас" (проблемні статті про відносини між бібліотекарем та читачем), "Техповоока" (сучасні методи сканування книг, нові моделі електронних рідерів, перспективи тривимірної друку), "Библио-проєкт" (загадкові та незвідані факти з історії відомих установ), "Доктор читающий" (актуальні питання про нову роль книгозбірень у цифрову епоху).

Бібліотечна журналістика в мережі Інтернет не обмежується створенням інтерактивних газет і журналів, проте має хаотичний та розрізнений характер, що унеможливило її аналіз з професійного погляду. Контент на власних онлайн-сторінках та в соціальних мережах має переважно інформаційно-рекламний характер, бракує актуальної інформації про світові новини з бібліотечної та книговидавничої галузей.

За твердженням журналіста та медіамагната У. Херста, "головним та єдиним критерієм якості газети є тираж" [4]. Відповідно був проаналізований рейтинг бібліотечних акаунтів у соціальних мережах. Як емпіричну базу контент-аналізу веб-сайтів книгозбірень було обрано обласні бібліотеки України для юнацтва. Виявлено, що власні сторінки у соціальних мережах мають лише 50% ОБЮ. Порівняно невисокий і рейтинг цих акаунтів серед користувачів. Так, у мережі "ВКонтакте", яка популярна саме серед молоді, середня кількість передплатників ОБЮ становить 438 осіб. Водночас число прихильників інших груп цієї соцмережі, присвячених книзі та читанню, нараховує сотні тисяч: "Кращі вірші видатних поетів" (понад 2 млн 600 тис.), "Шедеври літератури" (понад 1 млн 600 тис.), "Читай мене повністю" (понад 200 тис.), "ЛітСвіт — Електронна бібліотека" (понад 100 тис.). Це свідчить про те, що бібліотечні фахівці не використовують повною мірою наявний джерелознавчий і творчий потенціал.

Перші кроки журналістської діяльності в мережі Інтернет здійснюються в межах бібліотечних блогів — онлайн-щоденників, інформація в яких подається в зворотній хронології. За результатами аналізу виявлено 17 бібліотечних блогів ОБЮ. Відповідно до широти тематики вони поділяються на:

1) присвячені подіям у конкретній бібліотеці (щоденники "Натхненні юністю" (Житомирської ОБЮ), "Місто муз" (відділу мистецтв Херсонської ОБЮ), "Блог Одеської ОБЮ");

2) присвячені актуальним подіям у світі книговидання, освіти та культури ("BLOG-ово літературної вовчиці" та "PRO читання і книги" (Херсонської ОБЮ), "Бібліофішка" (Дніпропетровської ОБЮ), "Юнацькі бібліотеки України" (Державної бібліотеки України для юнацтва); "TopLibStory", "Бібліотечний блог для молоді Тернопілля", "Полиця вільного книгообміну", "У світі прекрасного" (Тернопільської ОБЮ);

3) методичні — з порадами для колег-бібліотекарів ("Бібліовершки: блог про "найсмачніші бібліотечні ідеї" (Харківської ОБЮ), "Блог молодих бібліотекарів" (Миколаївської ОБЮ), "Методист ОБУ Херсон" (Херсонської ОБЮ);

4) спеціалізовані — з вивчення іноземних мов та поширення міжкультурних комунікацій ("BiblioEnglish: English with pleasure" (Дніпропетровської ОБЮ), "Window on America Center in Ternopil" та "Заочний абонемент Goethe-Institut в Тернополі" (Тернопільської ОБЮ).

Нині блогосфера і журналістика, з одного боку, доповнюють одна одну, з іншого — співіснують як конкуренти. На думку А. Мірошниченка, блогосфера сьогодні "створює нову суспільну реальність, формуючи альтернативну партизанську журналістику і породжує новий суспільний договір" [15]. У публікації "Существо Інтернету. 12 тезисов о вирусном редакторе" автор наводить основні концептуальні положення функціонування блогосфери:

— отриману інформацію користувач пропускає через особистий фільтр цікавості, здійснює мікроредактуру і публікує власне повідомлення;

— головна мета блогера — отримати відгук (реакцію) на пост, завдяки чому він ефективно працює без зарплатні та вказівки керівництва;

— якщо користувач створює цікавий контент, він "інфікує" інтересом тих, хто взаємодіє з ним, що в подальшому спричиняє "епідемію інтересу" до конкретної теми, утворення "вірусного редактора";

— "вірусний редактор" забезпечує не лише передачу, а й кристалізацію змісту завдяки низці інтелектуальних операцій блогерів: аналіз, оцінка, творче переосмислення тощо [15].

Усі наведені тези відображено у двох бібліотечних блогах: "BLOG-ово літературної вовчиці" (Херсонської ОБЮ) та "Бібліофішка" (Дніпропетровської ОБЮ). Перший ведуть чотири дописувачі. Це урізноманітнює тематику та аспекти викладення матеріалу, проте об'єкт один — книга.

Н. Спарихіна, автор блогу "Бібліофішка", характеризує його як щоденник про діяльність книгозбірні, читання, книги та творчість. Серед рубрик — бібліотечне життя, допомога колегам, вихід у бібліосвіт, мистецтво, креативні вироби та виставки, мода, молодь, стильні книги тощо.

Два останні види бібліотечної журналістики — теле- та радіожурналістика як сфери самостійного створення журналістського продукту — перебувають на початковому етапі становлення. Сьогодні власні телевізійні студії, професійна аудіо- та відеоапаратура не передбачені бюджетом бібліотек, їх замінюють відео- й аудіопідкасти¹.

¹ Підкастинг — спосіб публікації у мережі звукових передач (зазвичай у форматі mp3). Іноді застосовується також до відеопередач. Підкасти є різними за тематикою, але більша їх частина — це матеріали на кшталт "звукового живого журналу" — розповіді про життя, друзів, родину, роботу, навчання, корисні поради, враження від різних подій.

Відеопідкасти зазвичай уміщують на каналах інтернет-телебачення (наприклад, на сайтах <http://portall.tv>, <http://worldtv.com>, <http://yatv.ru>). Бібліотечні аудіопідкасти ще нещодавно можна було знайти на каналі "Russian Podcasting", наразі сервіс не діє.

Четвертий напрям — підвищення медіаграмотності бібліотечних фахівців та користувачів. Медіаграмотна особистість спілкується зі ЗМІ під критичним кутом зору, вміє чинити опір маніпуляціям [21]. Серед необхідних бібліотечному журналістові навичок — професійне володіння "інструментами мови", комп'ютерна грамотність, уміння яскраво презентувати події та привертати увагу користувачів [10].

Одним із вітчизняних проєктів професійного розвитку бібліотечних журналістів, що реалізується на всеукраїнському рівні, є "Школа бібліотечного журналіста" на базі ХДНБ ім. В. Г. Короленка за підтримки програми "Бібліоміст" IREX/Україна, інформаційного партнерства НВП "Ідея" та журналу "Бібліотечний форум України". Наразі оголошено набір бібліотекарів у Третю всеукраїнську школу, програма якої передбачає проведення тренінгів з опанування сервісів для створення електронних ЗМІ: Glogster EDU, RealtimeBoard, Padlet, Mammmedia, Wikiwall; вивчення програм верстки (Microsoft Publisher, Adobe PageMaker, Scribus), а також традиційні майстер-класи від професійних журналістів.

Курси підвищення медіаграмотності серед користувачів проводять майже всі обласні бібліотеки, проте навчання основ журналістської майстерності у бібліотеках не набуло широкого поширення. Винятком є Клуб журналістики "smART stART", що функціонує на базі Харківської ОБЮ. Серед позитивних здобутків клубу координатор проєкту відзначила:

— сприяння гармонійному розвитку учасників як ініціативних, креативних та відповідальних особистостей, здатних ефективно реалізовувати творчий потенціал;

— формування інтелектуальної та естетичної культури сучасної молоді;

— підтримку обдарованих підлітків у реалізації творчих проєктів та ідей;

— сприяння профорієнтаційному напрямку роботи бібліотеки через поширення інформації про найпопулярніші медіапрофесії [13, с. 162].

Отже, запропоноване дослідження дає змогу зробити такі висновки:

1. Бібліотечна журналістика є новим видом діяльності, що спрямований на формування позитивного іміджу книгозбірень як загальнодоступних соціальних інститутів — професійних провідників у динамічному медіапросторі. Установи також здійснюють прес-посередництво, взаємодіють зі ЗМІ щодо спільних медіапроєктів, сприяють фаховому розвитку та підвищенню медіаграмотності.

2. Найперспективнішим видом бібліотечної журналістики є інтернет-журналістика, запорукою ефективності якої є знання онлайн-платформ для створення інтерактивних мережевих ЗМІ. Нові гіпертекстові газети мають містити мультимедійну інформацію та бути доступними протягом усієї доби з різних носіїв інформації. Електронні аналоги друкованих видань доцільно розповсюджувати в соціальних медіа, передусім у соцмережах та блогах.

3. Основними етапами на шляху становлення бібліотечної журналістики мають бути: моніторинг інформаційних та читачьких потреб цільової аудиторії; засвоєння базових принципів журналістики та специфіки окремих її видів; вивчення передового досвіду колег; розробка власних проєктів.

Завдяки бібліотечній журналістиці книгозбірні матимуть змогу співпрацювати зі світовими ЗМІ, а громадяни

України — отримувати якісну перевірену інформацію про актуальні новини з бібліотечного та книжкового світу, бути обізнаними щодо новачок та передових тенденцій галузі. Завдяки технології "Веб 3.0" бібліотекарі як "менеджери знань" виконуватимуть провідну роль у підтримці і подальшому розвитку суспільних відносин у період глобалізації.

Перспективним є аналіз прес-посередницької діяльності бібліотек України; з'ясування особливостей їх творчої взаємодії із професійними ЗМІ; моніторинг передового досвіду створення журналістських проектів книгозбірень у мережі Інтернет, на телебаченні та радіо.

Список використаної літератури

1. *Бібліотечно-інформаційна журналістика: прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для студентів 3 курсу спеціальності "Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія" / Харк. держ. акад. культури; уклад. О. М. Куликова. — Харків, 2014. — 34 с.*
2. *Бородина В. А. Библиотечная журналистика: учеб. прогр. спецкурса / В. А. Бородина // Современное библиотечно-информационное образование: учеб. тетради / Санкт-Петербург, гос. ун-т культуры и искусств. — Санкт-Петербург, 2000. — Вып. 4. — С. 149—156.*
3. *Глазунова Л. В. Всеукраїнські школи бібліотечного журналіста: огляд роботи та враження учасників / Л. В. Глазунова, А. А. Тіщенко // Бібліотечний форум України. — 2014. — № 3. — С. 64—69.*
4. *Гражданин Херст — король свободной прессы // Радио Свобода: радиопрограммы и подкасты. — Режим доступа: www.svoboda.org. — Загл. с экрана.*
5. *Григорян М. В. Пособие по журналистике / М. В. Григорян. — Москва: Права человека, 2007. — 192 с.*
6. *Давидова І. О. Соціальні медіа-комунікаційні можливості бібліотек / І. О. Давидова // Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків: ХДНБ, 2014. — Ч. 1. — С. 14—18.*
7. *Ильганаева В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность): словарь-справочник / В. А. Ильганаева. — Харьков: КП "Городская типография", 2009. — 392 с.*
8. *Ковальчук Г. Д. Бібліотечна преса як складова медіа-системи України / Г. Д. Ковальчук, М. С. Корнієнко // Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків: ХДНБ, 2014. — Ч. 1. — С. 69—78.*
9. *Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка та ін.; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків: ХДНБ, 2014.*
10. *Косачова О. О. Медіа-простір харківських бібліотек / О. О. Косачова // Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків, 2014. — Ч. 1. — С. 87—97. — Режим доступу: <http://ru.calameo.com/read/00063294535fffb92a9e0>. — Назва з екрана.*
11. *Косачова О. О. Соціокомунікативний потенціал тележурналістики у формуванні іміджу бібліотеки / О. О. Косачова // Вісн. Харк. держ. академії культури: зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 167—177.*
12. *Марьина Е. Ю. Библиотека в современном медиа-пространстве: технологии и стратегии развития / Е. Ю. Марьина // Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків: ХДНБ, 2014. — Ч. 1. — С. 64—68.*
13. *Медведська М. С. Клуб журналістики в бібліотеці: досвід Харківської обласної бібліотеки для юнацтва / М. С. Медведська // Королівські читання 2013. "Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону": матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.): [у 2 ч.] / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]; [упоряд. Н. І. Капустіна; редкол.: В. Д. Ракитянська (голова) та ін.]. — Харків: ХДНБ, 2014. — Ч. 1. — С. 161—165.*
14. *Мережєві ЗМІ: прогр. та навч.-метод. матеріали для студ. 5 курсу спец. 7.02020301 "Кіно-, телемістечество", спеціалізації "Телерепортерство", "Диктори та ведучі телепрограм" освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст / Міністерство культури України, Харк. держ. акад. культури, кафедра телерепортерської майстерності, [уклад. О. О. Литвиненко]. — Харків: ХДАК, 2012. — 21 с.*
15. *Мирошниченко А. Существо Интернета. 12 тезисов о вирусном редакторе / А. Мирошниченко. — Режим доступа: http://www.chaskor.ru/article/sushchestvo_interneta_21588. — Загл. с экрана.*
16. *Печена А. В. Бібліотеки в системі масових комунікацій: тенденції і напрями розвитку / А. В. Печена // Вісник Книжкової палати. — 2013. — № 10. — С. 12—17.*
17. *Пресс-посредничество // Финансовый словарь. — Режим доступа: <http://dic.academic.ru>. — Загл. с экрана.*
18. *Регіональні дослідження "Бібліотека в медіа-просторі регіону" / Н. І. Капустіна, Ю. В. Ходарева, О. О. Косачова; ХДНБ ім. В. Г. Короленка. — Режим доступу: http://korolenko.kharkov.com/oonir/media_prostor/bibmedia.html. — Назва з екрана.*
19. *Сафонова В. В. О жанрах журналистики и рекламе библиотеки / В. В. Сафонова // Библ. дело. — 2012. — № 16. — С. 32.*
20. *Сокольская Л. В. "Библиотечная журналистика" — профессиональная учебная дисциплина: материалы науч.-практ. конф. / Л. В. Сокольская // Книга и мировая культура. — Омск, 2006. — С. 45—50.*
21. *Федоров А. В. Медиаобразование и медиаграмотность / А. В. Федоров. — Таганрог: Изд-во Кучма, 2004. — 340 с.*

Рассмотрены основные направления становления библиотечной журналистики в Украине: пресс-посредничество, творческое сотрудничество со СМИ, создание собственных журналистских изданий, повышение медиаграмотности библиотечных специалистов и пользователей. Представлен обзор передового опыта библиотек в сфере библиотечной журналистики, применение медиа для трансляции социально значимой информации.

Basic directions of becoming of library journalism are examined in Ukraine: press-mediation, creative co-operating with mass-media and creation of own journalistic products, media literacy increasing of library specialists and users. The review of front-rank experience of libraries is carried out in the field of library journalism, application of medias for a transmission socially important information.

Надійшла до редакції 16 березня 2015 року

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 1994 від 24.05.96

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 235 пр. Зам 38.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (он-лайн версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html